

חולין דף ס"ד

נאמנות גויים למכור ביצים לישראל^לתנו רבנן, לוקחין ביצים מן העובדי כוכבים בכל מקום, ואין חוששין שמא נמצא בתרנגולת נבלה, ולא משום טרפות. שואלת הגמרא, ואולי הביצים הם של עוף טמא? אמר אביו של שמואל, באומר 'של עוף פלוני טהור', וכיון שניתן להבחין ולהביא ביצי אותו עוף לראות אם דומין לאלו, לא משקר. ומדוע לא די שיאמר 'של עוף טהור'? עונה הגמרא, שיכול להשתמט ולומר 'של עוף אחר אמרתי לך שאי אתה מכירו והוא טהור'.

סימני ביצים טהורות

שואלת הגמרא, ומדוע שלא יבדוק בסימנים, וכפי ששנינו בברייתא, כסימני ביצים כך סימני דגים. ומבאר הגמרא שהכוונה שסימני ביצים כן סימני ביצי הדגים. ולגבי ביצים שנינו, אלו הן סימני ביצים: כל ש'כודרת' ו'עגולגולת' שעבה ככדור, ראשה אחד כד וראשה אחד חד, שאינה ככדור ממש אלא משוכה לארכה ועגולה לרחבה, טהורה. שני ראשיה כדין או שני ראשיה חדין, טמאים. חלבון מבחוץ וחלמון מבפנים, טהורה. חלמון מבחוץ וחלבון מבפנים, טמאה. חלמון וחלבון מעורבין זה בזה, בידוע שהיא ביצת השרץ – צב ולטאה? עונה הגמרא, מדובר בביצים חתוכות שאין היכר אם הם כודרת ועגולגולת. וכן אין לבדוק בחלמון וחלבון, שהם טרופות בקערה והכל מעורב.

סימני ביצים אינם הלכה למשה

שואלת הגמרא, האם כשהביצים טרופות קונים מהם, והרי שנינו בברייתא, אין מוכרין ביצת טרפה לעובד כוכבים, אלא אם כן טרופה בקערה, שלא יבוא למכור לאחר מכן לישראל. לפיכך, אין לוקחין מהם ביצים טרופות בקערה שמא ישראל מכר להם ביצת טרפה וערבבה בקערה? אלא אמר רבי זירא, הסיבה שהקונה מגוי לא יכול לבדוק בסימני ביצים, כיון שאינם הלכה למשה מסיני ולא סומכים עליהם. שאם לא כן, מדוע רב אסי הסתפק בשמנה עופות שיש בהם ספק אם טהורים, שיבדקו את ביציהם ונדע אם הוא עוף טהור? אלא שמע מינה, סימניהם אינם

מסיני

סימני ביצים נאמרו שניתן לסמוך עליהם כסיוע למוכר ביצים גוי

שואלת הגמרא, אם כן לאיזה הלכה הביאום? אלא אומרת הגמרא, כך הכוונה: ביצה שני

ראשיה כדין, או שני ראשיה חדין, או חלמון מבחוץ וחלבון מבפנים, ודאי טמאה, וגוי שמוכר כזו ואומר שהיא מעוף טהור, ודאי משקר. אבל גוי שמוכר ביצה שראשה חד חד, או חד כד וחלבון מבחוץ וחלמון מבפנים, אם אומר 'של עוף פלוני וטהור הוא' סמוך עליהם, אפשר לקנות מהם. אולם בסתם אין לסמוך עליהם, כיון שיש ביצי עורב שדומים ליונה.

ביצת שרץ שריקמה וניקבה מטמאה
לעיל שביצה שחלבון וחלמון מעורבין זה

בזה, בידוע שהיא ביצת השרץ? אמר רב עוקבא בר חמא, לומר שאם נוצר השרץ בתוכה וניקבה שיוכל ליגע בריקום, מטמאה בכעדשה. הקשה רבינא, ואולי היא ביצת נחש שדומה לשל שרץ ואין בה טומאה? אלא אמר רבא, שאם לאחר שנוצר בה השרץ אכלה, לוקה עליה משום שרץ השורץ על הארץ. שואלת הגמרא, אם כן למה דווקא ביצה טמאה אסורה הרי מצינו איסור גם בטהורה. ששנינו בברייתא, נאמר: "כל השרץ השורץ על הארץ" לרבות אפרוחים שלא נפתחו עיניהם שאסורים כשרץ? עונה הגמרא, שהאיסור בזה הוא רק מדרבנן, והפסוק הוא רק לאסמכתא בעלמא.

תנו רבנן, 'גיעולי ביצים' שבישל ביצה
טמאה עם הטהורה, מותרות⁴²¹. 'ביצים

מוזרות' שלא באו מהרבעת זכר ואין נולד מזה אפרוח, מי שהוא בעל 'נפש יפה' שאינו אסטניס ואין דעתו קצה בהם, יכול לאכלם אע"פ שישבה עליהם תרנגולת ימים רבים. נמצא עליה קורט דם, זורק את הדם ואוכל את השאר. אמר רבי ירמיה, והוא שנמצא הדם על קשר שלה⁴²². תני דוסתאי אביו של רבי אפטוריקי, מה שהתירו להשליך את הדם ולאכול את השאר, זה כשנמצא הדם על הקשר, אבל נמצא על

421 שנחשב כסתם מים, ולא נתנות טעם לאחרות. רש"י.

422 שזרע של תרנגול קשור בראש הכד של ביצה, ומשם יצירת האפרוח מתחלת. אבל נמצא על חלמון שלה – כולה אסורה. רש"י.

חלמון שלה אפילו ביצה אסורה, שזה סימן שהדם פשט בכולה. אמר רב גביהה מבי כתיל לרב אשי, תנא אחד שנה לפני אביי הפוך: 'לא שנו אלא שנמצא על חלמון שלה', ואביי יישב ואמר 'לא שנו אלא על חלבון וכו'.

המקור לאיסור בביצה טמאה

אמר חזקיה, מנין לביצת טמאה שהיא אסורה מן התורה? שנאמר: "ואת בת היענה", וכי

בת יש לה ליענה? אלא איזו? זו ביצה טמאה. שואלת הגמרא, ואולי זו שמה? עונה הגמרא, שנאמר: "בַּת עֲמִי לְאַכְזָר פְּיָעָנִים בְּמִדְבָּר" משמע ששמה 'יענה'. שואלת הגמרא, והרי נאמר: "אֶעֱשֶׂה מִסְפַּד פְּתִינִים וְאֶבֶל פְּבֹנֹת יַעֲנָה"? עונה הגמרא, הכוונה כיענה זו שמתאבלת על בניה. עוד שואלת הגמרא, והרי נאמר: "וְיִשְׁכְּנוּ שָׁם בְּנֹת יַעֲנָה"? מבארת הגמרא, כיענה זו ששוכנת עם בניה. שואלת הגמרא, ממה שנאמר: "תִּכְבְּדֵנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה תִּנִּים וּבְנֹת יַעֲנָה", ואם הכוונה בבת יענה לביצה, האם שייך בה שירה? אלא עונה הגמרא, ממה שנקראת 'היענה' והכתוב חילק וכתב בשתי תיבות 'בת היענה', לומדים לאיסור ביצה טמאה.

שואלת הגמרא, האם כשנכתב בשתי תיבות זה סימן לשתי שמות, והרי נאמר "את כדר לעומר" שהסופר חילקו לשתיים האם זה שתי שמות? עונה הגמרא, שם כתבו בשתי תיבות, אבל בבת היענה חילק וכתב בת בשורה אחת והיענה בשורה שנייה, סימן ללמוד על ביצים טומאות.

